

Fig. 1. Kirken set fra sydvest. KdeFL fot. 1994. - *The church erected 1891-92 seen from the south-west.*

GLUDSTED FILIALKIRKE

EJSTRUP SOGN

Opførelsen blev påbegyndt i eftersommeren 1891 med grundstensnedlæggelse 23. september og fortsatte i det følgende år med indvielse 16. oktober. Kirken er lagt i det flade, sandede område i sognets nordre del, hvorfra der er langt til Ejstrup og endnu længere til pastoratets daværende hovedkirke i Nørre Snede. Som resultat af flere års lokal indsats indgik en kirke i Gludsted i de overvejelser om nye kirker i Midtjylland, dvs. Århus og navnlig Ribe stifter, som

en kirkeministeriel kommission af 1882 skulle arbejde med.

Gludsted kirke blev den tredje, hvortil der på finansloven afsattes midler i medfør afkommissionens betænkning, hjulpet af fortsat pression fra indbyggerne i sognet. Som noget nyt betaltes bygningen af staten, mens det indsamlede beløb tilgik stiftsmidlerne. Denne finansieringsmodel fandt senere anvendelse ved beslægtede lejligheder.¹

Fig. 2. Kirken set fra øst. KdeFL 1994. - *The church seen from the east. The sacristy was added 1988-89.*

Den rektangulære *kirkegård* grænser mod vest og nord til offentlig vej og *hegnes* her af en teglhængt rødstensmur, tegnet 1926 af Edv. Jensen, Silkeborg, og opdelt med piller, der er lidt højere og bredere end muren; denne er pudset på indersiden. Mod naboernes haver i øst og syd dannes grænsen af hække og anden beplantning. I de første år var der tjørnehæk hele vejen rundt. Falsede, aftrappede, teglhængte piller, samholdende med muren, flankerer *indgangene*, der fordeles sig med to fodgængerlåger i nord og en port i vest, ud for kirkens hoveddør. På pillerne er ophængt nyere, sortimprægnerede stakitfløje af samme type som i Ejstrup. 1944 lagdes et brolagt *fortov* omkring kirken.

Syd for porten, mellem kirkegården og vejen til Ejstrup, står et skifertækket *ligkapel*, der er opført 1938 af røde sten i blank mur efter tegning af snedkermester Simonsen i Ejstrup og udvidet i 1960erne med redskabsrum og toilet i symmetrisk udformede sidebygninger.

Den harmoniske *kirkebygning*, hvis ydre præges af nyromanske enkeltheder, er tegnet af Rudolf Frimodt Clausen (1861-1950) og bestod oprindeligt af et bredt kor, som ved en stor, enkel bue åbner sig mod det rektangulære forsamlingsrum (ca. 25x37 fod), der optager størsteparten af skibet. I det tredelte vestafsnit, over hvis midte tårnet løfter sig, ligger forhallen med den aksialt

placerede, vestvendte hovedportal, flankeret af to mindre rum, der belyses med højtsiddende, cirkulære vinduer. Det søndre, hvor orgelværket en tid var opstillet, fungerer i dag som venteværelse for dåbsfolk, det nordre rummer trappen til tårnets øvre stokværk.

1988-89 er der, efter tegning af Hans Vinther, Brædstrup, på korets nordside rejst en *tilbygning* med præsteværelse og toilet. I det ydre lægger denne tilføjelse sig behændigt op ad kirkens oprindelige formsprog.

I sine grundtræk svarer bygningen i Gludsted til mange af de kirker, der rejstes i slutningen af forrige århundrede og kan inden for Århus stift sammenlignes med den lidt større i Brande (s. 4145). Facaderne står i blank mur af røde sten, hvoraf mange måtte udskiftes 1909. Vinduer og andre åbninger er rundbuede, mens en række detaljer er støbt i cement. Facader og hjørner akcentueres med polygonale stræbepil-ler, der på langsiderne knap modsvares af indre indretninger, idet alle rum har flade trælofter med synlige bjælker. Tagene er skiferhængte, omlagte 1981, indbefattende det opskalkede, firsidede spir, der krones med kors.

Op imod 100års jubilæet undergik kirken og dens inventar en gennemgribende renovering under ledelse af Hans Vinther. Den indvendige farvesætning, der beherskes af blå i to nuancer, er bestemt af Valdemar Foersom Hegndal. Ved samme lejlighed overhvidtedes bl.a. en plante-dekoration på korets østvæg, og gulvets sorte og hvide, såkaldte Silkeborgfliser (en rest be-

varet i trapperummet) udskiftedes med gule, kvadratiske teglfliser. Ligeledes blev trægulvet under bænken fornyet. En $\dagger$ kalorifer fra 1950'erne, der havde afløst $\dagger$ kakkelovnen, blev erstattet af et nyt varmekværk. Elektricitet indlagt 1936.²

Hovedparten af *inventaret* stammer fra 1892 og er skænket af menigheden eller andre til kirken knyttede personer. Det er istandsat og nystaffet 1988f., jfr. ovenfor.

Alterpartiet, i nyromansk stil, er udført i mørkt politurbehandlet eg med gylden staffering. Det består af en søjlebåret bordplade foran et fyldingspanel med et skåret Georgskors i cirkelfelt. Ved bordets bagkant er over en sokkel rejst et *krucifiks* med en 71 cm høj, gylden Kristusfigur, skåret af billedhugger N. W. Fjeldskov (fig. 6).

Altersølv. Kalk og disk, udført af Rasmus Jensen Horsens, begge dele med guldsmedens stempel (Bøje II, 1982, nr. 6276), Københavns bymærke (18)92 og gardeinens, Simon Groth. Den 20 cm høje kalk har seks tunget fod, knop med drevet rudemønster og rudebosser samt glat bæger med samme, graverede frakturindskrift som på kalken i Brande (s. 4147). På disken, 13,3 cm i tv., en tilsvarende indskrift og Georgskors på fanen.

Oblatæske og vinkande, de vanlige af porcelæn fra Bing & Grøndahl; nu defekte og ude af brug.

Alterstager, o. 1960, af messing, gotisk type, 34 cm høje, under bunden stemplet »L. Rasmus-

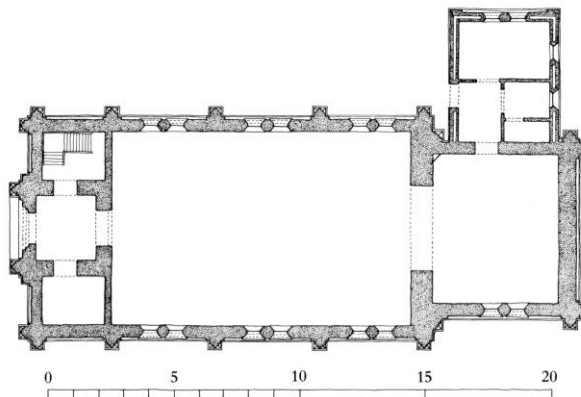

Fig. 3. Grundplan 1:300, justeret og tegnet af KdeFL 1994 efter Hans Vinther 1979 og 1988. - *Ground-plan.*

Fig. 4. Indre mod øst. NE fot. 1994. - *Interior to the east.*

sen, København«. De tidligere *alterstager* af støbejern, fra o. 1892, ganske svarende til bl.a. dem i Ring-Brædstrup (s. 3999), er nu anbragt i ligkapellet. En *syvarmet lysestage* bærer samme indskrift fra 1919 (men med navnet Gludsted) som den i Ejstrup (s. 4196).

Messehagler fra 1958 og 1984.

Alterskranke, 1988, bestående af drejede søjler opstillet i halvcirkel foran alteret. Den tidligere *skranke*, af fyr, havde form af en arkaderække mellem riflede pilastre anbragt tværs over koret; nu på loftet.

Døbefonten af kunstsandsten, i nyromansk stil, er udført af sten- og billedhugger Lerche, Århus. 1987 flyttet til skibets nordøstre hjørne.

Dåbsfad, af messing, 47,5 cm i tv., leveret af blikkenslager Grønloft, Århus. I bunden er gra-

veret et Georgskors omgivet af siksakbort, på fanen bølgeliste. *Dåbskande*, af tin, stemplet »Buntzen« under bunden, svarende til bl.a. den i Brande (s. 4147).

Prædikestol, af eg, med fire rundbuede fyldingsfag, der på hjørnerne har halv søjler med fantasikapitæler; samtidig opgang. Blåmalet som det øvrige inventar, desuden brunlilla lister og bundfelter for gyldne motiver, kors, due og alterkalk, indrammet af forskellige grene.

Stolestader med plane gavplanker, hvis skrå sidestykker støttes af lille, fritstående søjle; på forkanterne kvartrundstav, der fortil ender i skåret blad. Det cirkulære topfelt indeslutter et reliefkors. Rygpanelerne har profilerede kanter mod de åbne rygfelte. Brunlilla, stafferet med guld og blå, der ligeledes ses på vægpanelerne.

Fig. 5. Indre mod vest. NE fot. 1994. - *Interior to the west. The furniture is contemporary with the building.*

1958 og 1970 anbragtes stole i koret i stedet for bænke; nu på loftet.

Orgel, 1974, af standardtype »Ringkøbing kapel«, med fire stemmer, bygget af Th. Frobenius & Sønner, Kgs. Lyngby. Disposition: Rørfløjte 8', Principal 4', Gedaktfløjte 4', Spidsfløjte 2'; svelle. Enkel, rektangulær facade med foldedøre. Blåmalet i to nuancer. I skibets sydvesthjørne.**Orgel*, 1924, med fem stemmer, bygget af Horsens Orgelbyggeri ved M. Sørensen. Disposition: Bordun 16', Principal 8', Gedakt 8', Sallicional 8', Vox Celeste 8'; oktavkoppel, svelle. Pneumatisk aktion, bælgventil-vindlade. Facaden, tegnet af Rudolf Frimodt Clausen, havde ét rektangulært pibefelt, indrammet af to udskårne stolper og et profileret gesimsbræt. Orgelværket var indbygget i vestpartiets søndre rum; facaden

og spillebordet var placeret på en forhøjning ved vestvæggen i skibets sydvestre hjørne.³ I privateje.

Salmenummertavler, 1892 og 1903, beregnet til indskudstalbrikker; på hjørnerne riflede stave, forneden endende i ringled, i det lille, halvrunde topfelt et Georgskors. Gyldne frakturindskrifter på mørkebrun bund, tallene hvide. Den ene tavle nu på loftet.

Nyere, tremastet *kirkeskib*, »Vita«; kølen rødmalet, herover en sort samt blå striber.

Lysekroner. 1) Ganske lig Ejstrups krone nr. 1 (s. 4201) med otte arme, hver til to lys samt øvre refleksblomster. Østligst i skibet. 2) »Skænket af Dannebrogsmænd Niels Bredlund og Hustru Aar 1929«, ifølge skriveskrift på undersiden af hængeknopplade. Rokokokopi svarende til bl.a.

den i Vinding (nr. 3, s. 3900). Vestligst i skibet.

Klokker. 1) »Støbt til Gludsted kirke i året 1889 af Eijsbouts i Holland«, ifølge indskrift med reliefversaler i skriftbånd om halsen mellem to borter, den øvre med smårelieffer af Kongernes tilbedelse, den nedre med glade, dansende mennesker. På korpus et citat fra Jeremias 22,29, med reliefversaler: »Land, land,

land hør Herrens ord«. 85 cm i tv. Ophængt i slyngebom af eg. 2) »Geg. v. Bochumer Verein 1892«, ifølge indskrift med reliefversaler i enkelt bånd omkring halsen. Stålklokke, 76 cm i tv., over slagkanten tre lister. Rusten og revnet, nu anbragt i siderum til ligkapellet.

Klokkestol, 1889, af eg.

KILDER OG HENVISNINGER

Ved embedet: Synsprotokol 1893ff. - Se i øvrigt fortegnelse over arkivalier vedr. kirkerne i Gammel Skanderborg amt i almindelighed s. 2874 samt forkortelser s. 2875. Fagordbog s. 15.

NM2: Indberetninger ved Aage Sørensen 1973 (inventar) og Vibeke Michelsen 1994 (inventar).

Tegninger og opmålinger. *NM2:* Plan og snit af bygning 1979, plan af kirkegård 1985, projekt til udbygning af kapel, snit og opstalt af stolestade 1986, plan og forslag til tilbygning 1988 ved Hans Vinther.

Litteratur: MeddÅrhSt. 1981, s. 129 (nye tage, graverbolig, redskabshus), 1989, s. 162 (tilbygning m.v.). Landskabskontoret i Vejle amt: Kirkernes omgivelser, 1989, s. 127. B. Terp: Gludsted kirke 1892-1992. Gludsted 1992.

Indledning samt beskrivelse af kirkegård og bygning ved Kjeld de Fine Licht, inventar ved Vibeke Michelsen og orgel ved Ole Olesen. Redaktionen afsluttet 1994.

¹ J. Vingborg: Kirkerne på heden. Ikast 1991, omhandler s. 99-104 Gludsted kirke og redegør ret detaljeret for sagens forløb og kirkekommisionens arbejde; hertil slutter sig B. Terp 1992. Redaktionen har bemærket et par sagsakter i RA. Min. Kirke- og undervisningsvæsenet, 1. kt. Jr. nr. QQ 319/1890 og RR 1647/1891.

² LA Vib. Provstearkiver. Tyrsting-Vrads hrdr.s provsti. Synsprot. 1896-1909 (C 33.4) og synsprot.

³ Tegning juli 1924, i Orgelreg.

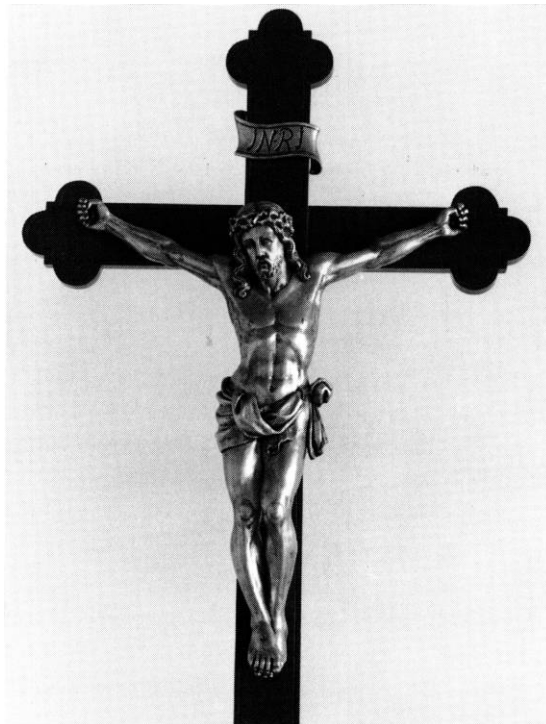

Fig. 6. Alterkrucifiks, skåret 1892 af N. W. Fjeldskov (s. 4209). NE fot. 1994. - *Altar-crucifix, carved 1892.*